

Onderwerp
Opleggen, bekrachtigen en opheffen geheimhouding

1. Beslispunten
 1. In het belang van 'openbaar, tenzij...' het schriftelijk opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding consistent toe te passen;
 2. In te stemmen met het opnemen van een vast agendapunt "geheimhouding" op de agenda van de Statenvergadering;
 3. In te stemmen met het periodiek agenderen van het opheffen van geheimhouding.

2. Doelstelling programmabegroting
Dit onderwerp past binnen het programmaonderdeel 7.2 Provinciale Staten: "Herijking en inrichting van de gewenste ondersteuning t.b.v. besluitvorming door Provinciale Staten".

3. Eerdere behandeling
Op 17 september 2014 hebben Provinciale Staten (PS) ingestemd met de aanbevelingen over het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding, zoals opgenomen in het Randstedelijk Rekenkamerrapport "Openbaar, tenzij...".
Op 1 juli 2015 hebben PS een aangepast Reglement van Orde vastgesteld, waarin het merendeel van de aanbevelingen zijn verwerkt.
Op 13 maart 2018 hebben Gedeputeerde Staten (GS) Provinciale Staten per mededeling geïnformeerd over de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen.
Op 11 december 2019 hebben GS schriftelijke Statenvragen van de fractie van 50PLUS over geheimhouding beantwoord.
Op 27 mei 2020 hebben PS het jaarverslag 2019 vastgesteld. Een overzicht van de aanbevelingen uit RRK onderzoeken 2014 - heden maakte daar deel van uit (Bijlage 9 bij het jaarverslag).

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling
In de Provinciewet is onder meer vastgelegd dat GS, de commissaris van de Koning, (voorzitter van een) commissie en PS bevoegd zijn tot het opleggen van geheimhouding op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Daarnaast is de bevoegdheid van PS tot het bekrachtigen van geheimhouding en de bevoegdheid van GS en PS tot het opheffen van geheimhouding vastgelegd.

PS stellen op basis van de Provinciewet een Reglement van Orde (RvO) voor hun vergaderingen en andere werkzaamheden vast. In het RvO zijn onder paragraaf 7 in de artikelen 50 t/m 53 de bevoegdheden en het proces van opleggen, bekrachtigen en opheffen geheimhouding uitgewerkt.

De Provinciewet en de Wob zijn duidelijk in de bevoegdheden en de belangen op grond waarvan geheimhouding kan worden opgelegd en vervolgens kan worden opgeheven. Het is aan GS en PS om gezamenlijk vast te stellen hoe in de praktijk daar invulling te geven en dit te borgen. Doel van dit voorstel is om tot gezamenlijke afspraken te komen en de werkwijze vast te stellen en toe te passen.

Provinciale Staten
17 februari 2021

Agendapunt

Lelystad
1 december 2020

Registratienummer
2707230

Afdeling/Bureau
SGR/BDO

Portefeuillehouder
L. Verbeek

Routing
Commissie EMS:
Beeldvormend 13 januari 2021
Oordeelsvormend 3 of 10 februari 2021

Provinciale Staten:
17 februari 2021

5. Verdere behandeling PS

Op 1 december hebben GS het besluit genomen over dit voorstel aan PS inzake geheimhouding. Het college hecht er aan om na haar besluit invulling te geven aan de voorgestelde schriftelijke agendering. Dit om invulling te geven aan de wens van de Staten, en in het belang van transparantie en inzichtelijkheid van het proces van geheimhouding.

GS zijn tevens voornemens PS in het eerste kwartaal van 2021 een eerste Statenvoorstel voor te leggen inzake opheffing van in voorgaande jaren door PS bekrachtigde geheimhouding.

6. Korte toelichting op voorstel

De provincie gaat uit van het principe 'openbaar, tenzij...'. Omwille van transparantie en inzichtelijkheid in het overheidshandelen is overheidsinformatie openbaar. Er zijn situaties waarbij het belang van openbaarheid moet worden afgewogen tegen de belangen genoemd in de Wob en wordt overgegaan tot het opleggen van geheimhouding. Voor het opleggen en bekrachtigen van geheimhouding moet een helder beslispoint zijn geformuleerd met een verwijzing naar de Provinciewet en de belangen genoemd in de Wob.

In de praktijk doet zich de situatie voor dat in de PS vergadering geheimhouding mondeling wordt toegelicht. Dit heeft in de Statenvergadering tijdens de toelichting geleid tot vragen van de verschillende fracties en een agenderingsverzoek op initiatief van 50PLUS, dhr. M. van Rooij. De mondelinge toelichting komt in twee situaties voor, namelijk bij een geheime PS mededeling en bij de bekrachtiging van geheimhouding die in de eerstvolgende PS vergadering moet plaatsvinden. Om te zorgen voor een transparant proces tussen GS en PS met oog voor de respectievelijke bevoegdheden, komen GS en PS gezamenlijk tot een werkwijze rondom geheimhouding.

7. Beoogd effect

Een door GS en PS gezamenlijke werkwijze en toepassing voor het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding.

8. Argumenten

1.1 Een werkwijze volgens het 'openbaar, tenzij' principe zorgt voor een transparant proces tussen GS en PS met oog voor de respectievelijke bevoegdheden.

GS en PS staan voor transparantie over besluitvorming. Uitgangspunt is en blijft 'Openbaar, tenzij'. Dat neemt niet weg dat zich situaties voor kunnen doen waarbij het belang van openbaarheid moet worden afgewogen tegen de belangen genoemd in de Wob. Zoals gezegd kent de Provinciewet de mogelijkheid tot het opleggen van geheimhouding. Omdat het uitgangspunt van de provincie 'openbaar, tenzij...' is, is het van belang dat het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding zorgvuldig wordt toegepast.

1.2 Het opleggen van geheimhouding vergt een expliciet besluit tot geheimhouding.

Het opleggen van geheimhouding vereist een expliciet en gemotiveerd besluit in de vorm van beslispointen waarin wordt verwezen naar het betreffende artikel van de Provinciewet en belangen zoals genoemd in de Wob. Indien bekend, wordt daarbij ook een termijn of gebeurtenis benoemd aan de hand waarvan kan worden bepaald wanneer de geheimhouding kan worden opgeheven. Ook het bekrachtigen en opheffen van door PS bekrachtigde geheimhouding vergt een expliciet besluit van PS met verwijzing naar Provinciewet en de Wob.

1.3 Een schriftelijk voorstel tot het opleggen van geheimhouding zorgt voor een heldere en inzichtelijke besluitvorming rondom geheimhouding.

Als GS geheimhouding opleggen op stukken die aan PS worden overlegd, moet in het Statenvoorstel een beslispoint worden opgenomen waarin aan PS wordt voorgesteld de geheimhouding te bekrachtigen. Daarbij wordt ook aangegeven op grond waarvan wordt voorgesteld de geheimhouding te bekrachtigen. In de huidige situatie wordt die werkwijze toegepast. Echter, de

Provinciewet schrijft voor dat PS in de eerstvolgende Statenvergadering moeten besluiten over bekrachtiging van de door GS opgelegde geheimhouding.

In de praktijk kan dit betekenen dat PS eerst in een Statenvergadering een besluit moeten nemen over bekrachtiging van de geheimhouding en in een andere, volgende Statenvergadering spreken en besluiten over de inhoud van het Statenvoorstel. In die situatie is in die eerste Statenvergadering, waar wordt besloten over bekrachtiging, het Statenvoorstel nog niet geagendeerd. Dat heeft tot gevolg dat portefeuillehouders tot dusver een mondelinge toelichting hebben gegeven op het voorstel tot bekrachtiging.

Daarnaast zijn er schriftelijke mededelingen aan PS, waarop GS geheimhouding hebben opgelegd. PS hebben ook dan de bevoegdheid om te besluiten over het bekrachtigen van de geheimhouding. PS-mededelingen kennen echter, anders dan Statenvoorstellen, vanzelfsprekend geen beslispunten. Dit brengt met zich mee dat ook in deze situatie tot op heden het verzoek tot bekrachtiging mondeling is gedaan en toegelicht.

De mondelinge verzoeken (en toelichting) tot bekrachtiging dragen niet bij aan een voor ieder heldere besluitvorming over de bekrachtiging. Om die reden is het voorstel om in de genoemde situaties te allen tijde het verzoek tot bekrachtiging van de geheimhouding te voorzien van een schriftelijk voorstel aan PS.

2.1 Een vast agendapunt zorgt voor agendering in de eerstvolgende PS vergadering.

Zoals gezegd schrijft de Provinciewet voor dat PS in de eerstvolgende Statenvergadering moeten besluiten over de door GS opgelegde geheimhouding.

In de praktijk betekent dit dat een Statenvoorstel voor bekrachtiging niet met in achtneming van de termijnen voor het beschikbaar stellen van stukken aan PS kan worden aangeboden. In iedere Statenvergadering kan deze situatie aan de orde zijn. Daarom is het wenselijk om een vast agendapunt "geheimhouding" aan de agenda van de Statenvergaderingen toe te voegen.

3.1 Periodieke agendering van het opheffen van geheimhouding zorgt voor meer openheid van het openbaar bestuur.

Om inzicht te hebben in de documenten waarop PS geheimhouding hebben bekrachtigd, is het noodzakelijk een register bij te houden van deze besluitvorming van PS (register bekrachtigde geheimhouding). In vervolg op de vastlegging in de besluitenlijst, wordt het register geactualiseerd. Een dergelijk register wordt ook bijgehouden voor de besluiten van GS omtrent geheimhouding, zodat jaarlijks een toets kan plaatsvinden voor het opheffen van geheimhouding. GS zullen PS periodiek Statenvoorstellen tot opheffing van door PS bekrachtigde geheimhouding voorleggen.

9. Kanttekeningen

Er is een wetsvoorstel Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. Dit wetsvoorstel betreft onder andere een wijziging van de Provinciewet op het punt van geheimhouding. Het wetsvoorstel is in behandeling bij de Tweede Kamer. Indien het wetsvoorstel wordt aangenomen, zal beoordeeld worden of en hoe het RVO moet worden aangepast.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	
Monitor Aanbevelingen onderzoeken Randstedelijke Rekenkamer	2582680	